

ПОРАДИ КОНКУРСАНТУ-ДОПОВІДАЧУ

Сумлінно готуйтеся до виступу. Складіть план і відповідно до нього систематизуйте дібраний матеріал. Виділіть терміни, незнайомі слова, уточніть вимову й наголошення слів.

Запишіть текст доповіді повністю. Визначте основну думку та ґрунтовне її підтвердження. Відберіть суттєві, основні факти, які будуть цікаві аудиторії.

Підготуйте наочні посібники та ілюстрації (презентацію своєї роботи).

Запам'ятайте текст своєї доповіді. Це надасть вам упевненості та необхідної рішучості.

Виступаючи, якомога рідше звертайтеся до своїх записів.

Не ставте під сумнів значимість виступу, не знижуйте свій престиж вибаченнями з приводу того, що не зовсім готові, не вмієте говорити чи маєте мало часу.

Будь-які рухи, пози, жести, міміка виправдані лише в тому разі, коли вони не привертають надмірної уваги слухачів.

Силу голосу пристосовуйте до акустики й розмірів приміщення.

Якомога менше говоріть, коли пишете на дошці, тобто коли ви стоїте до слухачів спиною.

Не робіть великі паузи. Намагайтеся не заповнювати їх різними звуками та словами-паразитами. Стежте за своїм мовленням: уникайте слів-паразитів і звуків «е-е-е», «ну-ну» та ін.

Не порушуйте регламенту. Поважайте слухача, цінуйте його час.

Говоріть нешвидко, робіть паузи, дотримуйтеся правильної інтонації. Допмагайте слухачам зрозуміти й запам'ятати новий матеріал: із самого початку зацікавте темою, підтримуйте увагу протягом усього виступу, встановлюйте контакт.

Найкращий темп виступу — 75–85 слів за хвилину. Але іноді змінюйте темп мовлення як засіб активізації уваги слухачів.

Чергуйте довгі речення з короткими. Довгі речення важко сприймати й розуміти. Нагромадження коротких речень одне за одним робить мову монотонною. Виступаючи, завжди стежте за слухачами: якщо вас перестали слухати, змініть тон мовлення, наведіть цікавий факт, ніколи не намагайтеся перекричати аудиторію.

Основну думку завжди висловлюйте головним реченням, а не підрядним.

Зовнішній вигляд, поведінка та манери спілкування мають відповідати конкретній ситуації. Якщо потрібно зазирнути до рукопису, опустіть очі, не нахилиючи голови.

Стежте за аудиторією. Ваше ставлення до слухачів відбивається в ній. Пам'ятайте: під час виступу треба повільно переводити погляд з однієї частини аудиторії на іншу, щоби створити враження гарного здорового контакту зі слухачами. За таких умов можна розраховувати на успіх.

Не забувайте, що порівняння, приклади й малюнки допомагають краще зрозуміти суть справи.

Враховуйте деякі властивості уваги:

- конкретний матеріал привертає увагу сильніше, ніж абстрактний;
- люди зазвичай зосереджуються краще на тих моментах, які підкреслює промовець;
- привертає увагу звернення до власного досвіду, яскравого враження від минулого;
- відновлює увагу емоційний рух доповідача в напрямі до аудиторії;
- слухачів активізує перехід до реального діалогу;
- завойовує увагу нове, нестандартне.

Готуючись до захисту науково-дослідної роботи, необхідно знати про особливості усного захисту роботи. Основна мета доповіді — донести до слухачів певну інформацію, щоб її зрозуміли.